Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
_____
“ 01 ” _____09_____2021 року

Методичні рекомендації до виконання та захисту
випускної кваліфікаційної роботи

Освітньо-професійна програма ГЕОГРАФІЯ
Спеціальність 014.07 «Середня освіта (Географія)
(вказати: код, назва)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
_____географічний_____
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Чернівці 2021 рік

Методичні рекомендації складені відповідно до освітньо-професійної програми Географія, 014 Середня освіта (Географія), 01 Освіта/Педагогіка, 31 травня 2021 року, протокол №6

Розробники:завідувач кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, доктор географічних наук – Рідуш Богдан Тарасович
доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, кандидат географічних наук – Холявчук Дарія Іванівна
асистент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, кандидат географічних наук – Добинда Ірина Петрівна
доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, доктор педагогічних наук - Чубрей Олександра Степанівна

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від "25"серпня 2021 року

Завідувач кафедри _____Богдан РІДУШ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Протокол № 1 від ""серпня 2021 року

Завідувач кафедри _____Володимир ВАЦЕБА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 1 від "26"серпня 2021 року

Голова методичної ради інституту /факультету _____Микола ПАСІЧНИК
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Рідуш Б.Т., 2021рік
©Холявчук Д.І., 2021рік
©Добинда І.П., 2021рік
©Чубрей О.С., 2021рік

Зміст

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО НАПИСАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ 4
1.1. Сутність, мета, завдання та результати виконання кваліфікаційної роботи ... 4
1.2. Зміст та структура кваліфікаційної роботи 5
2. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ 10
2.1. Зальні положення організації процедури захисту кваліфікаційної роботи ... 10
2.2 Порядок проведення захисту 11
2.3. Оцінювання випускної кваліфікаційної роботи 11
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 14
Додатки 15

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО НАПИСАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Сутність, мета, завдання та результати виконання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота виконується на завершальному етапі навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти і передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових і професійних завдань; розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Студенту надається право обирати тему кваліфікаційної роботи, визначену випусковими кафедрами, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Керівниками кваліфікаційних робіт призначаються науково-педагогічні працівники навчального закладу, які мають науковий ступінь та/або вчене звання. Затвердження назв тем і керівників кваліфікаційних робіт здійснюється вченою радою структурного підрозділу не пізніше ніж перед початком останнього семестру. Тематика кваліфікаційних робіт, критерії їх оцінювання розробляються і затверджуються випусковою кафедрою. Розподіл обраних студентами тем кваліфікаційних робіт затверджується також випусковою кафедрою.

Мета кваліфікаційної роботи – закріплення студентами теоретичних та практичних знань отриманих під час попереднього навчання, їх розширення та застосування цих знань на практиці для розв'язання певних фахових задач, оволодіння методами проведення досліджень, сучасними інформаційними технологіями зокрема,та їх застосування у творчій науково-педагогічної діяльності за географічною спеціалізацією.

Результати виконання випускної кваліфікаційної роботи передбачають знання:

- сутності наукового дослідження;
- методів аналізу літературних та інших інформаційних джерел;
- методів польових географічних досліджень;
- методів логічної та математичної обробки даних;
- методів генерування нових ідей;
- правил написання наукових робіт та їх підготовки до публікації;
- правил академічної доброчесності.

Завершена випускна кваліфікаційна робота також відображає вміння:

- використовуючи наукові положення географічної та педагогічної наук, визначати зміст і структуру об'єкта і предмета дослідження, формулювати мету та завданні наукового дослідження;
- на основі уявлень про методологію наукових досліджень, обирати відповідні методи проведення досліджень;
- використовувати широкий інструментарій географічних досліджень (польові дослідження, стаціонарні та напівстаціонарні спостереження,

дистанційні дослідження та ГІС, лабораторні дослідження) та дидактичних методів для впровадження у навчанні географії у закладах загальної середньої освіти;

- застосовувати навички дослідницької діяльності у вивченні природних та суспільних явищ;
- скласти географічний опис свого регіону;
- аналізувати проблеми природокористування свого регіону;
- аналізувати та обробляти отримані результати;
- формулювати висновки до проведеного дослідження;
- використовувати отримані результати та висновки в процесі навчання шкільної географії та в позакласної роботі.

Виконання випускної кваліфікаційної роботи передбачає формування низки компетентностей відповідно до освітньої програми «Географія» за другим (магістерським) рівнем спеціальності 014.07. Середня освіта (Географія):

1) здатності застосовувати знання в практичних ситуаціях;
2) здатності проведення досліджень на відповідному рівні;
3) здатності показувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу Землі як природно-антропогенної системи;
4) здатності застосовувати базові знання з природничих і суспільних дисциплін, інформаційних технологій у навчанні географії;

Успішно виконана випускна кваліфікаційна робота забезпечує досягнення таких програмних результатів відповідно освітньої програми:

1) застосовувати знання в практичних ситуаціях;
2) вміти працювати з інформацією, у тому числі, в глобальних комп'ютерних мережах;
3) показувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу Землі як природно-антропогенної системи;
4) застосовувати базові знання з природничих і суспільних дисциплін, інформаційних технологій при навчанні географії;
5) планувати та керувати польовими та практичними дослідженнями з географії в середній та вищій школах.

1.2. Зміст та структура кваліфікаційної роботи

Написання наукової роботи за другим (магістерським) рівнем передбачає вивчення наукових першоджерел, автентичних документів, навчально-методичних посібників, монографій, нормативно-правових актів, статей, інтернет-ресурсів з природничої та освітньої галузі знань.

З метою успішного написання випускної кваліфікаційної роботи необхідно дотримуватись таких вимог:

1. Кваліфікаційну роботу здобувачі виконують згідно з навчальним планом. Здобувачам надається право обирати тему зі списку поданих тем або запропонувати свою тему, яку потрібно попередньо узгодити з науковим

керівником та затвердити на засіданні кафедри.

2. Назва магістерської роботи має бути, лаконічною, відповідати обраній спеціальності, з якої готується випускна робота та суті наукової проблеми (завдання), вказувати на мету дослідження. У назві роботи, як і її розділів, небажано використовувати термінологію псевдонаукового характеру та процеси, що виконувались під час дослідження, в яких не відбито суть мети та завдань наукової роботи.

3. Зважаючи на предметну область спеціальності, принаймні один розділ наукової роботи повинен висвітлювати освітній (педагогічний) аспект досліджуваної тематики, а висновки дослідження повинні включати рекомендації із впровадження результатів роботи у навчанні географії.

5. Кваліфікаційна робота виконується українською мовою. Захист роботи проходить державною мовою.

6. Обсяг випускних (кваліфікаційних) робіт становить 60-80 сторінок друкованого тексту комп'ютерного набору.

7. Магістерська робота має бути чітко структурованою, із дотриманням таких вимог щодо оформлення:

- окремі частини роботи виділяються (напівжирним, курсивом);
- абзаци та нумерація сторінок оформляються згідно з загальними чинними вимогами ("Про затвердження Вимог до оформлення дисертації". Наказ Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017);
- список використаних джерел укладається відповідно до сучасних чинних вимог (міжнародного стилю APA)(Додаток Б);

8. При написанні роботи здобувач має обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичені матеріали або окремі результати. Оригінальність авторського тексту має складати не менше 80%. Перевірка на академічний плагіат здійснюється відповідно до Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

9. У випускній (кваліфікаційній) роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

10. Випускну (кваліфікаційну) роботу подають на кафедру у вигляді спеціально підготовленого переплетеного рукопису та на електронному носії.

Обов'язкові складові кваліфікаційної роботи:

1) титульний аркуш
2) зміст роботи (структура);
3) вступ;
4) розділи, підрозділи й висновки, загальні висновки;
5) додатки (у разі потреби);
6) список літературних джерел.

Кваліфікаційна робота здійснюється шляхом виконання таких етапів:

1) Вибір теми та обґрунтування її актуальності;

2) Визначення об’єкту та предмету, мети й завдання;

3) Пошук й аналіз необхідної наукової літератури;

4) Складання попереднього плану роботи;

5) Виклад основного теоретичного матеріалу із зазначенням методів та за потреби методики дослідження;

6) Виклад результатів особистого дослідження, аналізу досліджуваних процесів і явищ тощо, у відповідних розділах кваліфікаційної роботи;

7) Подання висновків і рекомендацій до кожного розділу та загальні висновки в цілому;

8) Оформлення списку використаних джерел та додатків;

9) Завершальним етапом виконання наукової роботи є допуск до захисту науковим керівником та її безпосередній захист.

Тема – це частина наукової проблеми, яка охоплює одне або кілька питань дослідження. Тему вибирають, виходячи з мети пошукової роботи. Теми наукових досліджень формують у межах проблем, які досліджуються на кафедрі і відповідають предметній області спеціальності.

Вступ роботи обов’язково повинен містити розкриття актуальності вибраної теми, мету та завдання, об’єкт і предмет дослідження, використовувані методи, новизна, апробація та короткий огляд структури роботи та її обсяг.

З’ясовуючи об’єкт, предмет, мету й завдання дослідження, необхідно зважати на те, що між ними й темою роботи є системні логічні зв’язки. Об’єкт дослідження – це те, нащо спрямована увага дослідника. Предмет – досліджувані з певною метою властивості об’єкта.

Виходячи із теми кваліфікаційної роботи формулюють мету і завдання. Мета оголошується коротко і точно, висловлюючи те основне, чого прагне досягти студент в кінцевому результаті своєї наукової роботи, тобто її результат. Загальна мета повинна бути чітко визначена здобувачем. Вона може бути деталізована шляхом виділення кількох важливих завдань. Мета пов’язана з об’єктом і предметом дослідження, а також із його кінцевим результатом і шляхами його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об’єкта дослідження в реальній практиці й вимогами суспільства до його ефективнішого функціонування, покращення стану, навчання географії у закладах загальної середньої освіти зокрема.

Наявність поставленої мети дозволяє визначити низку завдань дослідження. Завдання необхідно формулювати чітко і лаконічно. Їхня послідовність визначає порядок викладу основного змісту наукової роботи. Зазвичай, кожне завдання формулюється так: «Вивчити…», «Розробити..,», «Виявити…», «Встановити…», «Обґрунтувати…» і т. д.

Основна частина роботи містить 3–4 розділи. Основна частина починається з розділу 1, який має певну назву. Основний розділ може містити кілька параграфів. Нумерація підрозділів оформлюється додаванням до номеру основного розділу номеру підрозділу. Не рекомендується використовувати

велику кількість вкладених заголовків. Назви розділів, підрозділів не можуть співпадати між собою, а також не можуть співпадати із назвою наукової роботи. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки й стисло викладають наукові й практичні результати, що дає змогу вивільнити загальні висновки від незначних деталей. Загальні висновки мають відображати основні результати роботи і відповідати тим завданням, які зазначені у Вступі. Обсяг висновків –2-3 сторінки.

Наукове дослідження завершується списком використаних джерел. На початковому етапі роботи над темою виникає необхідність опрацювання доступних літературних джерел та їх розстановка в єдиному алфавітному порядку, дотримуючись конкретних бібліографічних стандартів – міжнародного стилю APA (Додаток Б). Джерела слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або назв. У тексті обов'язково вказуються посилання на використані літературні джерела у квадратних дужках, наприклад, [20, с. 46]. Дані про електронні засоби масової інформації, на які необхідно зробити посилання, так само включаються до списку використаної літератури.

Обов'язковою вимогою до робіт є написання їх державною мовою, за винятком списку використаної літератури, де використане джерело записується мовою видання, проте цитати з цих джерел наводяться в тексті виключно українською мовою. Список використаної літератури повинен складатись із не менше, ніж 20 джерел. Наукові робота повинна бути надрукована чітко зі збереженням форматування, без помилок і виправлень. Текст роботи може ілюструватись рисунками, схемами, графіками, діаграмами і таблицями, які можуть бути наведені як в основному тексті роботи, так і в додатках, з відповідними посиланнями на них.

Аркуші кваліфікаційної роботи повинні відповідати формату А4, книжкової орієнтації. Відповідно, сторінки мають мати поля: ліве – 25 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм, праве – 10 мм. Шрифт основного тексту має бути чорного кольору. Рекомендована гарнітура шрифту – Times New Roman, кегль – 14, інтервал між рядками – 1,5. Текст роботи вирівнюють по ширині, заголовки по центру, абзац має становити 1,25 см.

Наукова робота починається з титульної сторінки, яка включається до загальної нумерації сторінок, але не нумерується. Далі номер сторінки проставляють у правому нижньому кутку аркуша арабськими цифрами. За титульною сторінкою послідовно наводяться Зміст, Вступ, Розділи в порядку подання, Висновки, Список використаних джерел, Додатки.

Всі вони починаються з нової сторінки, а кожен з підрозділів – після закінчення попереднього. Підрозділи в розділах роботи відокремлюють 1 пустим рядком. Текст основної частини роботи поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки підрозділів друкуються малими літерами (крім першої великої) з абзацу. В кінці заголовка крапки не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Зміст, Вступ, Основну частину, Висновки, Літературу та Додатки наукової роботи починають з нової сторінки.

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапка не

ставиться, потім з нового рядка друкується заголовок розділу.

Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між ними ставиться крапка. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). У тому самому рядку дається заголовок підрозділу.

До ілюстрацій, які можуть мати місце у тексті роботи, належать рисунки, схеми, графіки, діаграми. Таблиці, які подаються у тексті, підписуються зверху з вирівнюванням по правому кутку. Нумерація таблиць наводиться відповідно до розділу, наприклад «таблиця 2.1.», тобто перша таблиця, яка подається у розділі 2. Після нумерації таблиці у наступному рядку вказується назва таблиці. У випадку, якщо таблиця не поміщається на даному аркуші, далі пишеться «Продовження табл. …».

Рисунки, схеми, графіки і діаграми позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між ними ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу), далі вказується назва даної ілюстрації.

Додатки оформляють як продовження роботи на прикінцевих її сторінках, зазначаючи їх у порядку посилань у тексті. Кожний додаток починається з нової сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додатки». Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Ґ, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д. Один додаток позначається як Додаток А. Додатки до загальної кількості сторінок тексту не враховуються.

Виклад усього матеріалу повинен відповідати вимогам наукового стилю. Сторінки з даними титульного аркушу оформляють відповідно до зразка наведеного у Додатку А.

2. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Зальні положення організації процедури захисту кваліфікаційної роботи

Захист кваліфікаційних робіт здійснюються відповідно до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Атестація осіб, які здобувають ступінь вищої освіти другого (магістерського) рівня здійснюється Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частин навчання за відповідним освітнім рівнем з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти за спеціальністю. Атестація випускників за освітнім ступенем «Магістр» спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) здійснюється у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи магістра.

Випускні кваліфікаційні роботи подаються студентами у визначений термін на випускову кафедру, але не пізніше, ніж за два тижні до дня захисту в Екзаменаційній комісії.

Екзаменаційна комісія створюється як єдина для денної та заочної форм навчання з кожної спеціальності освітніх рівнів. Екзаменаційна комісія створюється щорічно у складі Голови екзаменаційної комісії і членів комісії та діє упродовж календарного року до п’яти осіб. Голова Екзаменаційної комісії призначається з-поміж провідних фахівців галузі. Члени комісії призначаються з-поміж професорів, доцентів, які мають науковий ступінь, визнаних фахівців із спеціальності, а також завідувачів кафедр.

Секретар Екзаменаційної комісії не пізніше, ніж за п’ять днів до засідання Екзаменаційної комісії із захисту кваліфікаційних робіт отримує від випускової кафедри:

- випускні кваліфікаційні роботи;
- письмові відгуки, рецензії на кваліфікаційні роботи;
- довідки установ і організацій про використання їх матеріалів при написанні кваліфікаційної роботи (якщо це передбачено);
- довідки або акти про впровадження наукових досліджень, листи-замовлення підприємств на виконання кваліфікаційної роботи (якщо такі є);
- публікації студентів (якщо такі є);
- інформацію про результати перевірки на плагіат.

Рецензування випускної кваліфікаційної роботи кафедра доручає одному висококваліфікованому фахівцю (викладачу і науковцю) споріднених кафедр університету та одному зовнішньому рецензенту з-поміж інших закладів вищої освіти, провідних спеціалістів-практиків за спеціальністю. Рецензія повинна містити оцінку випускної роботи за прийнятою шкалою оцінювання навчальних досягнень студентів. У випадку надання негативного відгуку науковим керівником або негативної рецензії остаточне рішення про допуск (недопущення) кваліфікаційної роботи до захисту приймає, за результатами попереднього захисту, випускова кафедри.

2.2 Порядок проведення захисту

Для розкриття змісту випускної кваліфікаційної роботи здобувачу надається до 15-ти хвилин. Після доповіді випускник відповідає на питання членів Екзаменаційної комісії. Запитання можуть стосуватися теми виконаної роботи і носити загальний характер – у межах дисциплін спеціальності й спеціалізації, які вивчалися студентом в університеті. З дозволу Голови Екзаменаційної комісії запитання можуть задавати усі присутні на захисті.

Після відповідей на питання заслуховуються або зачитуються відгуки наукового керівника та рецензента (особисто ними або секретарем чи одним із членів Екзаменаційної комісії). Завершується захист відповіддю випускника на висловлені у відгуках зауваження.

2.3. Оцінювання випускної кваліфікаційної роботи

Оцінювання результатів захисту випускних кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань (за національною (4-бальною) шкалою, 100-бальною університетською та шкалою ЄКТС). При визначенні оцінки випускної кваліфікаційної роботи береться до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки студентів.

Оцінки захисту випускної кваліфікаційної роботи виставляє кожен член комісії, а також рецензенти у своїх письмових рецензіях. Підсумкова оцінка визначається як середня з усіх оцінок.

Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при захисті випускної кваліфікаційної роботи, а також про присвоєння студентам кваліфікації та видання випускникам дипломів приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови Екзаменаційної комісії є вирішальним.

Підсумкове оцінювання захисту передбачає виставлення балів з максимальною сумою 100 відповідно до шкали оцінювання (Таблиця 1) за низкою критеріїв:

1. Актуальність теми роботи – 5 – 3 балів.
2. Наукова складова роботи – 25 – 12 балів.
3. Використання наукової літератури / джерел – 10 – 5 балів.
4. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів - 30 – 14 балів.
5. Структура роботи – 5 – 3 балів.
6. Якість оформлення роботи – 5 – 3 балів.
7. Презентація роботи – 10 – 5 балів.
8. Відповіді на запитання членів комісії – 10 – 5 балів.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS Оцінка (бали)
Відмінно	A (90-100)
Добре	B (80-89)
	C (70-79)
Задовільно	D (60-69)
	E (50-59)
Незадовільно	FX (35-49)
	F (1-34)

Відповідно до шкали оцінювання застосовуються така розширена інтерпретація **критерії оцінювання** випускних кваліфікаційних робіт:

На **«ВІДМІННО»** оцінюються взірцево оформлені роботи, у яких повністю висвітлена актуальність тематики обраної теми у навчанні географії, зміст відповідає темі дослідження,робота логічна і структурована, правильно визначено об'єкт, предмет, мету ітеоретико-методологічну базу дослідження. В роботі присутні теоретична та методологічна, експериментальна і методична (прикладна) складові, наукова новизна та оригінальність дослідження на факультетському рівні, застосовано моделювання (структурно-графічне, математико-статистичне, математико-аналітичне, геоінформаційне та ін.). Оформлення роботи та джерел використаної літератури граматично, синтаксично та орфографічно правильне та витримано відповідно до стандартів, наведених у Додатку Б. Робота ілюстрована самостійно побудованими графіками, діаграмами, статистичними таблицями, фотографіями, наявні власні картографічні моделі. Виклад доповіді на захисті логічний, повний та зрозумілий, застосовані аудіо-візуальні і мультимедійні засоби, відповіді на запитання за матеріалами роботи та на зауваження правильні,вичерпні й аргументовані, ведення наукової полеміки коректне, наявні апробації результатів дослідження на конференціях.

На **«ДОБРЕ»** оцінюються відповідно оформлені роботи, в яких, загалом, розкриті всі питання за результатами власних досліджень, присутня новизна дослідження, актуальність, однак виявлені граматичні та орфографічні помилки. В роботі присутня теоретична і методологічна складові, застосовано моделювання. За результатами фактичних даних, висновки та рекомендації є недостатньо аргументовані і стосуються впровадження у навчанні географії. Ілюстративний матеріал містить незначні неточності та недоліки. Доповідь викладена логічно та зрозуміло, застосовані аудіо-візуальні та мультимедійні засоби. Деякі з відповідей на запитання та зауваження не є переконливими.

Оцінкою **«ЗАДОВІЛЬНО»** оцінюються ті роботи, тема в яких загалом висвітлена, є змістовна осмисленість та розуміння впровадження результатів роботи у навчанні географії, але не всі її завдання розкриті, тому висновки не аргументовані, а також не в повній мірі використані літературні джерела і відсутні

результати власних досліджень. Оформлення картографічного, графічного і табличного матеріалів здійснено на низькому виконавчому рівні зі значними помилками. Доповідь зрозуміла, але неповна, відсутні апробації результатів дослідження на конференціях, відсутнє вміння ведення наукової полеміки. Відповіді на запитання та зауваження рецензентів є невичерпними, відсутня участь у дискусії.

Оцінкою **«НЕЗАДОВІЛЬНО»** оцінюються роботи, в яких не розкриті її мета і завдання, наявні помилкові положення і велика кількість технічних огріхів. Висновки не відповідають за декларованим завданням і не вказують на можливості впровадження результатів роботи у навчанні географії. Використана незначна кількість літературних джерел. Не задіяні мультимедійні пристрої, карто- графічна забезпеченість містить значні огріхи або ж взагалі відсутня. Відповіді на запитання та зауваження відсутні або вони є некомпетентними та науково некоректними.

Виконання роботи та процедура її захисту відбувається без порушення Етичного кодексу університету
https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAykF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання [Текст]: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 17 с.
3. Етичний кодекс ученого України [Текст] [проект]. Київ : Видавничий дім "Академперіодика" НАН України, 2009. 16 с.
4. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Скуратович О.Я. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. Київ : Навч. книга, 2005. 319 с.
5. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник / М-во освіти і науки України під наук. ред. В.О. Дроздова. Київ : Професіонал, 2007.
6. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад. : О. А. Бобер, С. А. Бронікова, Т. Д. Єгорова та ін.; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. Київ : НАДУ, 2012. 48 с.
7. Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.
URL: https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view
8. Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №9 від 30 вересня 2019 року)
URL: https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view
9. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №5 від 25 травня 2020 року).
URL: https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e_KIz4-AlQPDuSOLFGd6mN8/view
10. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії: підручник. Київ : Картографія, 2012. 512 с.
11. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навч. посібник. Київ : Видавничий Дім “Слово”, 2003. 240 с.
12. Badiru A.B., Rusnock C.F., Valencia V.V. Project Management for Research: A Guide for Graduate Students, CRC Press, 2016.
13. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students. 3rd ed. London, New-York : Routledge, 2011. 314 p.
14. Gustavii B. How to Write and Illustrate Scientific Papers, 2nd ed., Cambridge University Press, 2008.
15. Librero F.R. Writing Your Thesis (A Practical Guide for Students), University of the Philippines Open University, 2012.
16. Lipson C. How to Write a BA Thesis: a practical guide from your first idea stoyour finish edpaper, The University of Chicago Press, 2005.
17. Mauch J.E., Park N. Guideto the Success ful Thesisand Dissertation: A Handbook for Students and Faculty, 5th ed., MarcelDekker, Inc., 2003.
18. Pecorari D. Teachingto Avoid Plagiarism: How To Promote Good Source Use, Open University Press, 2013.
19. Rocco T.S., Hatcher T.G. The Hand book of scholar lywritin gand publishing. San Francisco, CA : Jossey-Bass, 2011.
20. Walliman N., Baiche B. Your research project: a step-by-step guide for the first-timerese archer, SAGE Publications Ltd., 2001.

Додатки

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
чи кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

«_____»
тема

Випускна кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав(ла):
Студент(ка)6 курсу
_____групи
галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
спеціальність 014.07 – Середня освіта (Географія)
ОП «Географія»

науковий керівник:

_____
науковий ступінь, вчене званні, прізвище, ініціали

До захисту допущено:
Протокол засідання кафедри № ___
від «___» _____ 202___ р.
зав. кафедри _____

Чернівці – 202__

Додаток Б

Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах:
Стиль Американської психологічної асоціації (APA style)

	Схема	Приклади
Книга: 1-7 авторів	Прізвище1, Ініціали1, Прізвище2, Ініціали2, Прізвище3, Ініціали3, Прізвище4, Ініціали4, Прізвище5, Ініціали5, Прізвище6, Ініціали6, & Прізвище7, Ініціали7. (Рік). *Назва книги: Підназва* (номер видання). Місце видання: Видавництво.	Bragg, S. M. (2010). *Wiley revenue recognition: Rules and scenarios* (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley. Hubbard, R. G., Koehn, M. F., Omstein, S. I., Audenrode, M. V., & Royer, J. (2010). *The mutual fund industry: Competition and investor welfare.* New York, NY: Columbia University Press. Кирилюк, С.М. (2020). Природа Венери : навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 160.

Книга: 8 і більше авторів	Прізвище1, Ініціали1, Прізвище2, Ініціали2, Прізвище3, Ініціали3, Прізвище4, Ініціали4, Прізвище5, Ініціали5, Прізвище6, Ініціали6 … Прізвище останнього автора, Ініціали. (Рік). *Назва книги: Підназва* (номер видання). Місце видання: Видавництво.	Zinn, H., Konopacki, M., Buhle, P., Watkins, J. E., Mills, S., Mullins, J. W. … Komisar, R. (2008). *A people's history of American empire: A graphic adaptation*. New York, NY: Metropolitan Books. Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. … Бондар, Г. Р. (2004). *Математика*. Київ: Освіта.
Книга за редакцією	Прізвище редактора, Ініціали. (Ред.). (Рік). *Назва книги: Підназва* (номер видання). Місце видання: Видавництво.	McNamara, R. H. (Ed.). (2008). *Homelessness in America*. Westport, CT: Praeger Publishers. Ophir, A., Givoni, M., & Hanafi, S. (Eds.). (2009). *The power of inclusive exclusion*. New York, NY: Zone. Фіголь, Н. (Ред.). (2009). *Українська мова*. Київ: НТУУ «КПІ». Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. … Бондар, Г. Р. (Ред.). (2004). *Математика*. Київ: Освіта.
Книга: організація як автор	Назва організації. (Рік). *Назва книги*: *Підназва* (номер видання). (Номер звіту*). Місце видання: Видавництво. **якщо це доречно*	Peace Corps. (2006). *A life inspired.* Washington, DC: Author. Організація ветеранів України. (1995). *Звитяжниці: Жінки - Герої Радянського Союзу в боях за Україну в роки Великої Вітчизняної війни*. Київ: Україна.

Книга без автора	*Назва книги: Підназва*. (Рік). (номер видання). Місце видання: Видавництво.	*Twenty-four hours a day.* (2010). Miami, FL: BN Publishing. *Українська мова*. (2009). Київ: НТУУ «КПІ».
Частина книги	Прізвище автора глави, Ініціали. (Рік). В Назва глави: Підназва. Ініціали Прізвище редактора або укладача (відповідальність*), *Назва книги: Підназва* (номер видання). (сторінковий інтервал). Місце видання: Видавництво. **скорочено*	Grosman, D. (2009). Writing in the dark. In T. Morrison (Ed.), *Burn this book* (pp. 22-32). New York, NY: HarperCollins Publishers. Farrell, S. E. (2009). Art. In D. Simmons (Ed.), *New critical essays on Kurt Vonnegut* (p. 91). New York, NY: Palgrave Macmillan. Балашова, Є. (2014). В Стратегічні дослідження. А. Сухоруков (Ред.), *Пріоритети інвестиційного забезпечення* (2-ге вид.). (с. 5-9). Київ: Наукова думка.
Багатотомні видання	Прізвище автора багатотомної праці, Ініціали, & Прізвище редактора, Ініціали (Ред.). (Рік). *Назва багатотомної праці: Підназва* (номер видання). (Діапазон томів). Місце видання: Видавництво.	Milton, J. (1847). *The prose works of John Milton* (Vol. 1-2). Philadelphia, PA: John W. Moore. Олійник, Б. , & Шевчук, С. (Ред.). (2006). *Вибрані твори* (Т. 1-2). Київ: Українська енциклопедія.

Багатотомне видання (окремий том)	Прізвище автора тому, Ініціали. (Рік). Назва тому: Підназва. Ініціали Прізвище редактора (Ред.), *Назва багатотомної праці: Підназва* (номер видання). (Номер тому, сторінковий інтервал). Місце видання: Видавництво.	Niehuis, S. (2008). Dating. In J. T. Sears (Ed.), *The Greenwood encyclopedia of love* (Vol. 6, pp. 57-60). Westport, CT: Greenwood. Олійник, Б. (2006). *Переклади. Публіцистика.* Д. Павличко (Ред.), *Вибрані твори* (Т. 2, с. 60-61). Київ: Українська енциклопедія.
Автореферат або дисертація	Прізвище, Ініціали. (Рік). *Назва роботи: Підназва.* (Тип роботи з вказівкою наукового ступеня автора). Університет, в якому захищено дисертацію, Місто.	Mylott, E. (2009). *To flatten her sphere to a circle, mount it and take to the road: The bicycle.* (Master's thesis). University at Albany, State University of New York, Albany. Саленко, О. (2001). *Наукові основи високоефективного гідро різання.* (Дис. канд. техн. наук). Національний Технічний Університет України "Київський Політехнічний Інститут", Київ.
Матеріали конференцій	Прізвище, Ініціали. (Рік). *Назва виступу,* Відомості про конференцію. Місце видання: Видавництво.	Josang, A., Maseng, T., & Knapskog, S. J. (Eds.). (2009). *Identity and privacy in the Internet age, 14th Nordic conference on secure IT systems, NordSec 2009*. Heidelberg, Germany: Springer Berlin. Поліщук, О. (Ред.). (2008). *Інженерія програмного забезпечення,* Матеріали конференції молодих вчених. Київ: Наука.
Закони, статути, накази	Назва закону або статуту або наказу. Номер закону § Номер розділу номер статті. (Рік затвердження).	Serve America Act. 42 U.S.C. § 12501et seq. (2009). Про Національну поліцію. № 580-VIII § розд. II ст. 6. (2015).

Урядові публікації	Назва офіційного органу. (Рік). Назва урядового документа: Підзаголовок. Місце публікації: Видавець.	U.S. Department of Justice, Federal Bureau of Investigation. (2009). *The FBI story.* Washington, DC: GPO.
Патент	Прізвище винахідника, Ініціали. (Рік публікації). Номер патенту*. Місце видання: Патентне відомство. *вказати країну	Le Van Meautte, V. (2003). U.S. Patent No. 6,601,955. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office. Мацко, Г. (1999). Патент України 26933. Київ: Державне патентне відомство України.
Стаття з журналу	Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва статті: Підназва. *Назва журналу*, Номер журналу, Сторінковий інтервал.	Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education, 31*(9), 471-480. Роїк, М. (2014). Сучасний стан реєстрації представників роду Salix. *Біоенергетика,* 1(5), 21-23.
Стаття з газети	Прізвище, Ініціали. (Дата випуску). Назва статті: Підназва. *Назва газети*, сторінковий інтервал.	Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. *New York Times*, p. C1. Ali, A. H. (2010, April 27). 'South Park' and the informal Fatwa. *Wall Street Journal*, p. A17. Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. *День,* с. 2.
Звіт з науково-дослідної роботи	Прізвище, Ініціали. (Рік). *Назва роботи: Підназва* (номер звіту). Місце видання: Видавець.	Rowe, I.L., & Carson, N.E. (1981). *Medical manpower in Victoria* (4). East Bentleigh (AU): Monash University, Department of Community Practice. Нелін, Є.Н. (2011). *Високовибірні резонансно-тунельні кристалоподібні пристрої обробки сигналів* (2332-п). Київ: НТУУ "КПІ".

Електронні ресурси	БО документа*. Відновлено з http: або doi: ** за прикладами наведеними вище (книги, журналу, газети і т.д., але без відомостей про місце видання і видавництво)*	Ingwersen, P. (1992). *Information retrieval interaction.* Retrieved from http://www.db.dk/pi/iri Musés, C. A. (Ed.). (1961). *Esoteric teachings of the Tibetan Tantra*. Retrieved from http://www.sacred-texts.com Дахно, І. (2014). *Право інтелектуальної власності*. Київ: ЦУЛ. Відновлено з http://culonline.com.ua/full/959-pravo-intelect-vlasn_dahnopdf.html Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. *New York Times*, p. C1. Retrieved from www.nytimes.com Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. *День,* с. 2-3. Відновлено з http://www.day.kiev.ua/ru/article/den-ukrainy/medicinskiy-proryv Hsueh, C. (2010). Weblog-based electronic portfolios. *Educational Technology Research, 58*(2), 11-27. doi:10.1007/s11423-008-9098-1